

ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΟ 9ο ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑ.Λ. ΠΑΤΡΑΣ

Περίληψη

Το 9ο Εσπερινό ΕΠΑ.Λ. Πάτρας εξυπηρετεί έναν ιδιαίτερο μαθητικό πληθυσμό, ο οποίος αποτελείται σε μεγάλο ποσοστό από ενήλικους και εργαζόμενους μαθητές. Η καθημερινή εμπειρία της σχολικής μονάδας ανέδειξε ότι οι επαγγελματικές υποχρεώσεις, οι οικογενειακές ευθύνες, η πολυετής αποχή από την εκπαίδευση και οι κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες αποτελούν σημαντικούς παράγοντες κινδύνου για τη διακοπή της φοίτησης.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω προκλήσεων σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε ένα ολοκληρωμένο μοντέλο πρόληψης της σχολικής διαρροής και υποστήριξης των μαθητών, βασισμένο στη συνεργασία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Το μοντέλο στηρίζεται στην έγκαιρη ανίχνευση δυσκολιών, στην εξατομικευμένη υποστήριξη, στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και στη συστηματική παρακολούθηση της φοίτησης.

Κατά το σχολικό έτος 2025-2026 το μοντέλο εφαρμόστηκε σε 235 μαθητές, εκ των οποίων οι 168 ήταν ενήλικοι και οι 67 ανήλικοι, με τη συμμετοχή της Διεύθυνσης, του Συμβούλου Σχολικής Ζωής, της ψυχολόγου ΜΝΑΕ και 16 εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας.

1. Εισαγωγή

Η επαγγελματική εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί έναν ιδιαίτερα απαιτητικό τομέα του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι μαθητές των Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. δεν αντιμετωπίζουν μόνο τις απαιτήσεις της μαθησιακής διαδικασίας αλλά καλούνται παράλληλα να ανταποκριθούν σε πολλαπλούς κοινωνικούς ρόλους, όπως αυτοί του εργαζομένου, του γονέα, του συζύγου ή του φροντιστή άλλων μελών της οικογένειας.

Η διεθνής βιβλιογραφία καταδεικνύει ότι η σχολική διαρροή συνδέεται συχνά με παράγοντες που υπερβαίνουν το στενό πλαίσιο του σχολείου. Παρόλα αυτά, η ύπαρξη υποστηρικτικών δομών, η καλλιέργεια θετικών σχέσεων και η έγκαιρη

παρέμβαση μπορούν να λειτουργήσουν προστατευτικά και να ενισχύσουν σημαντικά την παραμονή των μαθητών στην εκπαίδευση.

Το 9ο Εσπερινό ΕΠΑ.Λ. Πάτρας, αξιοποιώντας την πολυετή εμπειρία του στην εκπαίδευση ενηλίκων, ανέπτυξε ένα οργανωμένο πλαίσιο υποστήριξης που επιδιώκει να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών του.

2. Ανάλυση των Αναγκών της Σχολικής Μονάδας

Κατά το σχολικό έτος 2025-2026 στο σχολείο φοίτησαν συνολικά 235 μαθητές. Από αυτούς:

168 μαθητές (71,5%) ήταν ενήλικοι.

67 μαθητές (28,5%) ήταν ανήλικοι.

Η σύνθεση αυτή διαφοροποιεί σημαντικά το σχολείο από μια τυπική πρωινή σχολική μονάδα και δημιουργεί ιδιαίτερες ανάγκες υποστήριξης.

Οι κυριότερες δυσκολίες που καταγράφηκαν ήταν:

Αιφνίδιες αλλαγές ωραρίων εργασίας.

Υπερωριακή απασχόληση.

Εποχική εργασία.

Οικογενειακές υποχρεώσεις.

Μεγάλη χρονική απόσταση από προηγούμενες εκπαιδευτικές εμπειρίες.

Χαμηλή αυτοπεποίθηση και φόβος αποτυχίας.

Ψυχολογική και σωματική κόπωση.

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους παρακολουθήθηκαν συστηματικά 68 περιπτώσεις μαθητών που παρουσίασαν αυξημένες απουσίες ή ενδείξεις κινδύνου διακοπής της φοίτησης.

3. Θεωρητικό Πλαίσιο

Το μοντέλο βασίζεται σε τέσσερις θεωρητικές προσεγγίσεις:

3.1 Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η εκπαίδευση ενηλίκων στηρίζεται στην αξιοποίηση της εμπειρίας των εκπαιδευομένων και στην ενεργητική συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Οι ενήλικοι μαθητές δεν αντιμετωπίζονται ως παθητικοί δέκτες γνώσης αλλά ως άτομα με διαμορφωμένες εμπειρίες, δεξιότητες και ανάγκες.

3.2 Συμπεριληπτική Εκπαίδευση

Η συμπεριληπτική εκπαίδευση αναγνωρίζει ότι κάθε μαθητής διαθέτει διαφορετικά χαρακτηριστικά και ανάγκες. Το σχολείο οφείλει να προσαρμόζει τις πρακτικές του ώστε να εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης.

3.3 Κοινωνικοσυναισθηματική Μάθηση

Η ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός θετικού σχολικού κλίματος. Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και της αίσθησης του «ανήκειν» λειτουργεί προστατευτικά απέναντι στη σχολική διαρροή.

3.4 Πρόληψη της Σχολικής Διαρροής

Οι σύγχρονες προσεγγίσεις δίνουν έμφαση στην έγκαιρη αναγνώριση των παραγόντων κινδύνου και στην ανάπτυξη μηχανισμών παρέμβασης πριν η διαρροή καταστεί οριστική.

4. Σκοπός και Στόχοι της Πρακτικής

Βασικός σκοπός του μοντέλου είναι η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος πρόληψης της σχολικής διαρροής και υποστήριξης των μαθητών.

Οι επιμέρους στόχοι είναι:

Η ενίσχυση της τακτικής φοίτησης.

Η βελτίωση των σχέσεων μαθητών και εκπαιδευτικών.

Η έγκαιρη ανίχνευση δυσκολιών.

Η υποστήριξη μαθητών που αντιμετωπίζουν κοινωνικές ή οικονομικές δυσκολίες.

Η ενδυνάμωση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας.

Η ανάπτυξη θετικού σχολικού κλίματος.

Η αύξηση της συμμετοχής των μαθητών στις εκπαιδευτικές και κοινωνικές δράσεις του σχολείου.

Αυτό αντιστοιχεί περίπου στις πρώτες 5-6 σελίδες του τελικού οδηγού. Στη συνέχεια θα ακολουθήσουν τα κεφάλαια:

5. Περιγραφή του Μοντέλου και των Παρεμβάσεων

6. Ρόλοι και Αρμοδιότητες

7. Χρονοδιάγραμμα Εφαρμογής

8. Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

9. Αποτελέσματα Εφαρμογής

10. SWOT Analysis

11. Οδηγός Μεταφοράς σε Άλλα Σχολεία
12. Παραρτήματα και Υποδείγματα Εντύπων
13. Βιβλιογραφία (APA)

ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Ανάδειξη Πρακτικής και πρόταση αξιοποίησής της από άλλα σχολεία

Μία πρακτική που αναδείχθηκε ως ιδιαίτερα αποτελεσματική κατά τη λειτουργία της σχολικής μονάδας είναι η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου υποστήριξης των ενήλικων και εργαζόμενων μαθητών μέσω της στενής συνεργασίας της Διεύθυνσης, των εκπαιδευτικών, των υπευθύνων τμημάτων, του Συμβούλου Σχολικής Ζωής και της ψυχολόγου του σχολείου.

Η πρακτική αυτή βασίζεται στη συνεχή επικοινωνία με τους μαθητές, στην έγκαιρη αναγνώριση δυσκολιών που σχετίζονται με την εργασία, τις οικογενειακές υποχρεώσεις ή τη φοίτηση, καθώς και στην παροχή παιδαγωγικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης όταν αυτό απαιτείται. Παράλληλα, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών, ώστε οι μαθητές να αισθάνονται ότι το σχολείο κατανοεί τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και τους υποστηρίζει ουσιαστικά στην εκπαιδευτική τους πορεία.

Η συγκεκριμένη πρακτική συνέβαλε στη διατήρηση θετικού σχολικού κλίματος, στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και στην ενίσχυση της συμμετοχής των μαθητών στις εκπαιδευτικές και κοινωνικές δράσεις του σχολείου.

Η εφαρμογή αντίστοιχων συνεργατικών μοντέλων υποστήριξης θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και από άλλες σχολικές μονάδες, ιδιαίτερα από εσπερινά σχολεία ή σχολεία με αυξημένο αριθμό ενήλικων μαθητών, καθώς ενισχύει την αίσθηση του «ανήκειν», βελτιώνει την επικοινωνία και συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση φαινομένων σχολικής διαρροής και αποστασιοποίησης από τη μαθησιακή διαδικασία.